

Przeciwdziałanie przestępczości zorganizowanej

Zagadnienia prawne. Kryminologiczne i kryminalistyczne

Autor: Jerzy Wojciech Wójcik

Rozdział 1

Rozmiary i klasyfikacja zagrożeń przestępczością pospolitą i zorganizowaną w Polsce na przełomie XX i XXI wieku

str. 29

1.1. Wprowadzenie

str. 29

1.2. Statystyczne ujęcie rozmiarów przestępczości w Polsce

str. 32

1.3. Opinie ekspertów na temat spadkowych trendów przestępczości

str. 44

1.4. Główne zagrożenia przestępczością zorganizowaną w Polsce

str. 45

1.4.1. Rozpoznane i rozpracowywane zorganizowane grupy przestępcze

str. 45

1.4.2. Rozpoznane cechy współczesnej przestępczości zorganizowanej

str. 48

1.4.3. Przestępczość narkotykowa

str. 52

1.4.4. Akty terroru kryminalnego oraz terroryzmu

str. 54

1.4.5. Współczesna przestępczość w Polsce - podsumowanie

str. 55

1.5. Klasyfikacja przestępczości pospolitej i zorganizowanej według Brunona Hołysta

str. 61

1.5.1. Patologia szarej strefy

str. 63

1.5.2. Korupcja - podstępne i groźne zjawisko społeczne
str. 63

1.5.3. Wybrane kategorie przestępczości pospolitej i patologii w działaniach
zorganizowanych grup przestępczych
str. 64

1.6. Zorganizowana przestępczość gospodarcza i przestępstwa towarzyszące według Huberta
Koleckiego
str. 67

1.7. Klasyfikacja i podsumowanie najważniejszych zagrożeń związanych z przestępczością
str. 70

1.8. Ciemna i złota liczba przestępstw a prawda statystyczna
str. 78

1.9. Podsumowanie
str. 83

Rozdział 2

Przestępczość zorganizowana - podstawowe pojęcia
str. 84

2.1. Wprowadzenie
str. 84

2.2. Definicje spisku, bandy i stowarzyszenia przestępców
str. 85

2.3. Pojęcie zorganizowanej grupy przestępczej i przestępczości zorganizowanej
str. 88

2.4. Definicja zorganizowanej grupy przestępczej w konwencji ONZ
str. 93

2.5. Mafia - pojęcie, struktura i organizacja
str. 94

2.6. Rodzaje, stopnie i zasięg terytorialny przestępczości zorganizowanej
str. 100

2.7. Cechy przestępczości zorganizowanej

str. 103

2.8. Kryteria i indykatory rozpoznawcze przestępczości zorganizowanej
str. 106

2.9. Ekonomiczne aspekty przestępczości zorganizowanej
str. 109

2.10. Rozpoznane czynniki utrudniające przeciwdziałanie przestępczości zorganizowanej
str. 111

2.11. Podsumowanie
str. 112

Rozdział 3

Geneza i skutki przestępczości zorganizowanej
str. 113

3.1. Przegląd teorii dotyczących kryminologicznych uwarunkowań przestępczości zorganizowanej
str. 113

3.1.1. Teoria obcego spisku
str. 113

3.1.2. Teoria anomii
str. 114

3.1.3. Teoria podkultur przestępczych
str. 115

3.1.4. Teoria etnicznej sukcesji
str. 116

3.1.5. Teoria zróżnicowanych powiązań (asocjacji dyferencjalnej)
str. 116

3.1.6. Nowa teoria kryminologiczna
str. 117

3.2. Przyczyny rozwoju przestępczości zorganizowanej
str. 118

3.2.1. Syndromy prohibicji, spekulacji i maksymalizacji zysków

str. 118

3.2.2. Poglądy na genezę przestępczości zorganizowanej w Polsce
str. 119

3.2.3. Transformacja ustrojowa a przestępczość zorganizowana
str. 122

3.2.4. Zjawisko "moralności krańcowej"
str. 123

3.3. Skutki przestępczości zorganizowanej
str. 125

3.3.1. Jasne i ciemne koszty przestępczości zorganizowanej
str. 125

3.3.2. Rozpoznane efekty i skutki przestępczości zorganizowanej
str. 128

3.4. Społeczno-ekonomiczne skutki wyrafinowanych przestępstw zorganizowanych na przykładzie prania pieniędzy
str. 130

3.5. Podsumowanie
str. 134

Rozdział 4

Mafia - geneza i formy działalności
str. 136

4.1. Wprowadzenie
str. 136

4.2. Mafie włoskie
str. 137

4.2.1. Mafia sycylijska - Cosa Nostra
str. 137

4.2.2. Mafia neapolitańska - Kamorra
str. 139

4.2.2.1. Nowe obszary działania Kamorry

str. 141

4.2.2.2. Jezioro Kamorry

str. 146

4.2.3. Mafia kalabryjska - N'drangheta

str. 146

4.3. Mafia amerykańska

str. 147

4.4. Mafie rosyjskie

str. 149

4.4.1. Boss czerwonej mafii

str. 153

4.4.2. Kooperacja mafii rosyjskiej z kartelami kolumbijskimi, czyli broń za narkotyki

str. 155

4.4.3. Nowoczesne środki transportu narkotyków

str. 156

4.4.4. Czeunoki a mafijne "smerfowanie"

str. 157

4.5. Mafie azjatyckie

str. 159

4.5.1. Jakuza

str. 159

4.5.2. Triady

str. 162

4.6. Gangi wietnamskie w Europie

str. 162

4.7. Mafia albańska

str. 165

4.8. Mafie Ameryki Środkowej i Południowej

str. 169

4.8.1. Kartele meksykańskie
str. 169

4.8.2. Kartele kolumbijskie
str. 171

4.9. Podsumowanie
str. 171

Rozdział 5

Podstawy prawne przeciwdziałania przestępczości zorganizowanej
str. 173

5.1. Wprowadzenie
str. 173

5.2. Wybrane regulacje kodeksu karnego
str. 176

5.2.1. Udział w grupie zorganizowanej - art. 258 k.k.
str. 176

5.2.2. Wzięcie zakładnika (porwanie dla okupu) - art. 252 k.k.
str. 177

5.2.3. Handel ludźmi - art. 189a k.k.
str. 178

5.2.4. Pranie pieniędzy (legalizacja brudnych dochodów) - art. 299 k.k.
str. 178

5.3. Regulacje karnoprosesowe
str. 179

5.3.1. Mały świadek koronny - art. 60 k.k.
str. 179

5.3.2. Świadek anonimowy (świadek incognito) - art. 184 k.p.k.
str. 180

5.3.3. Świadek koronny - ustawa z dnia 25 czerwca 1997 r. o świadku koronnym
str. 181

5.4. Czynności operacyjno-rozpoznawcze

str. 184

5.4.1. Kontrola operacyjna - art. 19 ustawy o Policji
str. 184

5.4.1.1. Wprowadzenie
str. 184

5.4.1.2. Pojęcie i zakres kontroli operacyjnej
str. 185

5.4.1.3. Kontrolowanie treści korespondencji i zawartości przesyłek
str. 188

5.4.1.4. Utrwalanie treści rozmów i obrazu (podśluch i podgląd operacyjny)
str. 188

5.4.2. Zakup kontrolowany i prowokacja policyjna - art. 19a ustawy o Policji
str. 190

5.4.3. Przesyłka niejawnie nadzorowana - art. 19b ustawy o Policji
str. 191

5.4.4. Dostęp do określonych informacji niejawnych - art. 20 ustawy o Policji
str. 191

5.4.5. Wystawianie dokumentów legalizacyjnych i posługiwanie się nimi - art. 20a ustawy o Policji
str. 194

5.4.6. Korzystanie z billingów połączeń telefonicznych - art. 20c ustawy o Policji
str. 195

5.4.7. Pozyskiwanie osób do współpracy - art. 22 ustawy o Policji
str. 195

5.5. Podsumowanie
str. 196

Rozdział 6

Rola organów ochrony prawnej w przeciwdziałaniu przestępczości zorganizowanej
str. 198

6.1. Przeobrażenia organizacyjne Policji służące skutecznemu przeciwdziałaniu

przestępczości zorganizowanej
str. 198

6.2. Centralne Biuro Śledcze KGP
str. 199

6.2.1. Projekt powołania Wydziału Pościgowego CBS
str. 201

6.3. Biuro Wywiadu Kryminalnego KGP
str. 202

6.4. Biuro do spraw Odzyskiwania Mienia
str. 204

6.5. Biuro SIRENE
str. 206

6.6. Centralne Biuro Antykorupcyjne
str. 207

6.6.1. Podstawy prawne powołania CBA
str. 207

6.6.2. Ustawowa definicja korupcji
str. 208

6.6.3. Zadania CBA
str. 209

6.6.4. Uprawnienia CBA
str. 211

6.7. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencja Wywiadu
str. 213

6.8. Straż Graniczna
str. 216

6.9. Wywiad skarbowy
str. 217

6.9.1. Podstawowe zadania
str. 217

6.9.2. Działania w ramach kontroli operacyjnej
str. 218

6.9.3. Bazy informacyjne
str. 222

6.10. Podsumowanie
str. 223

Rozdział 7

Handel ludźmi i ludzkimi organami str. 224

7.1. Wprowadzenie
str. 224

7.2. Prawne aspekty handlu ludźmi
str. 225

7.3. Rozmiary zjawiska handlu ludźmi
str. 231

7.4. Uwarunkowania i cele działania sprawców
str. 235

7.5. Formy i metody pozyskiwania kobiet do pracy w agencjach towarzyskich
str. 238

7.6. Rodzaje transakcji i rozliczeń handlarzy
str. 241

7.7. Modus operandi sprawców handlu kobietami
str. 242

7.8. Wybrane działania rozpoznawcze
str. 246

7.9. Rozpoznane formy funkcjonowania agencji towarzyskich
str. 248

7.10. Handel dziećmi
str. 251

7.11. Handel ludzkimi organami
str. 256

7.12. Odpowiedzialność karna za handel organami
str. 257
7.13. Działania zapobiegawczo-opiekuńcze w stosunku do ofiar przestępstw
str. 258

7.14. Podsumowanie
str. 264

Rozdział 8

Porwanie dla okupu na tle sprawy Krzysztofa Olewnika
str. 265

8.1. Wprowadzenie
str. 265

8.2. Regulacje prawne
str. 267

8.3. Rozmiary zjawiska a ciemna liczba przestępstw
str. 269

8.4. Motywy przestępstwa
str. 272

8.5. Przykłady typowych spraw o porwanie
str. 274

8.6. Wyniki badań naukowych
str. 276

8.6.1. Organizacja i rodzaje porwań
str. 276

8.6.2. Uwarunkowania porwań i zaufanie do Policji
str. 277

8.6.3. Operacyjne i procesowe działania Policji
str. 279

8.6.4. Współpraca członków rodziny ofiary z Policją
str. 282

8.7. Porwanie dla okupu i zabójstwo Krzysztofa Olewnika
str. 284

8.7.1. Uwagi wstępne
str. 284

8.7.2. Porwanie i jego skutki
str. 285

8.7.3. Administracyjne i medialne próby wyjaśnienia oraz oceny zaistniałych
nieprawidłowości
str. 286

8.7.4. Tajemnicze zgony
str. 292

8.7.5. Uzasadnione wątpliwości i pytania bez odpowiedzi
str. 296

8.8. Podsumowanie
str. 301

Rozdział 9

Pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu
str. 305

9.1. Wprowadzenie
str. 305

9.2. Regulacje prawa międzynarodowego
str. 306

9.2.1. Konwencje ONZ i Rady Europy
str. 306

9.2.2. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej
str. 309

9.3. Pojęcia prania pieniędzy i finansowania terroryzmu
str. 314

9.3.1. Pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu jako przestępstwa gospodarcze i
ogólnofinansowe
str. 314

9.3.2. Artykuł 299 § 1 k.k. - pranie pieniędzy jako czyn podstawowy
str. 316

9.3.3. Artykuł 299 § 2 k.k. - pomocnictwo, czyli pranie pieniędzy przez pracowników banków i innych instytucji finansowych lub kredytowych
str. 317

9.3.4. Artykuł 165a k.k. - finansowanie terroryzmu
str. 318

9.4. Modus operandi sprawców prania pieniędzy
str. 318

9.4.1. Modelowe etapy prania pieniędzy
str. 318

9.4.2. Strukturyzacja, czyli techniki rozdrabniania wpłat
str. 320

9.4.3. Rozpoznane kolejne metody ułatwiające pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu
str. 324

9.4.3.1. Wykorzystywanie organizacji humanitarnych
str. 324

9.4.3.2. Transakcje giełdowe na rzecz terrorystów
str. 324

9.4.3.3. Tajne systemy bankowe
str. 324

9.4.3.4. Wykorzystywanie internetu
str. 325

9.4.3.5. Rola spółek offshore w oazach podatkowych
str. 326

9.5. Modus operandi sprawcy a źródła finansowania terroryzmu
str. 327

9.6. Zasady systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu
str. 332

9.6.1. Wprowadzenie
str. 332

9.6.2. Główne postanowienia ustawy
str. 333

9.6.3. Instytucje obowiązane
str. 337

9.6.4. Jednostki współpracujące
str. 339

9.6.5. Rejestry transakcji oraz transakcje podejrzane i powiązane
str. 340

9.7. Podsumowanie
str. 346

Rozdział 10

**Kryminologiczno-finansowe zagadnienia rozpoznawania i przeciwdziałania
przestępczości zorganizowanej**
str. 347

10.1. Skala nielegalnych dochodów mafii
str. 347

10.2. Szacunkowe brudne dochody z przestępstw bazowych w Polsce
str. 351

10.3. Giełda a anonimowość przestępczości zorganizowanej
str. 354

10.4. Legalizacja brudnych dochodów - specjalność mafii
str. 356

10.5. Pranie pieniędzy w interesie bezpieczeństwa przestępców zorganizowanych
str. 360

10.6. Finansowe wskaźniki prania pieniędzy
str. 362

10.7. Kontrola przepływu wartości pieniężnych
str. 364

10.8. Jak administrować olbrzymim mieniem skonfiskowanym mafii włoskiej?
str. 366

10.9. Rola Financial Action Task Force w przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i przestępczości zorganizowanej
str. 367

10.10. Wyniki analiz ekspertów FinCEN
str. 369

10.11. Czarna lista FATF/OECD
str. 371

10.12. Instytucje i organizacje międzynarodowe zobowiązane do zapobiegania przestępczości zorganizowanej
str. 373

10.13. Grupa Egmont
str. 374

10.14. Zadania wybranych jednostek analityki finansowej
str. 375

10.14.1. The Financial Crimes Enforcement Network - FinCEN w USA
str. 375

10.14.2. Finance Unit of the National Criminal Intelligence Service - NCIS w Wielkiej Brytanii
str. 378

10.14.3. TRACFIN i OCRGDF we Francji
str. 379

10.14.4. CTIF - CFI w Belgii
str. 380

10.14.5. Biuro Wykrywania Niejasnych Transakcji (MOT) w Holandii
str. 381

10.14.6. Komitet Federacji Rosyjskiej ds. Monitoringu Finansowego
str. 382

10.15. Podsumowanie
str. 382

Rozdział 11

Rozpoznawcza i koordynacyjna rola Generalnego Inspektora Informacji Finansowej w przeciwdziałaniu przestępczości zorganizowanej str. 384

11.1. Wprowadzenie

str. 384

11.2. Rodzaje spraw analizowanych przez Generalnego Inspektora Informacji Finansowej

str. 386

11.3. Zawiadomienia instytucji obowiązanych

str. 388

11.4. Zawiadomienia jednostek współpracujących

str. 390

11.5. Wybrane wyniki postępowań analitycznych prowadzonych przez Generalnego Inspektora Informacji Finansowej

str. 391

11.5.1. Otrzymane zawiadomienia jako podstawa wszczęcia postępowań analitycznych

str. 391

11.5.2. Wstrzymane transakcje podejrzane i blokada rachunków bankowych

str. 393

11.5.3. Przeciwdziałanie finansowaniu terroryzmu

str. 394

11.5.4. Zawiadomienia o transakcjach podejrzanych z art. 299 k.k.

str. 395

11.5.5. Modus operandi sprawców przestępstw bazowych prania pieniędzy i finansowania terroryzmu w latach 2007-2010

str. 397

11.5.6. Rozpoznane nowe metody prania pieniędzy

str. 405

11.5.6.1. Wykorzystywanie dotacji unijnych

str. 405

11.5.6.2. Obrót finansowy i towarowy z zagranicą
str. 406

11.5.6.3. Oszustwa na tle handlu uprawnieniami do emisji CO2
str. 407

11.5.6.4. Transakcje w ramach instytucji typu non-bank, internetu i kart typu prepaid
str. 408

11.5.7. Nieprawidłowości ujawnione w ramach postępowań analitycznych
str. 410

11.6. Wymiana informacji z uprawnionymi podmiotami
str. 411

11.7. Wyjaśnienia dotyczące stosowania prawa
str. 412

11.8. Współpraca z podmiotami krajowymi
str. 413

11.9. Współpraca międzynarodowa
str. 414

11.9.1. Wymiana informacji z zagranicznymi jednostkami analityki finansowej
str. 414

11.9.2. Porozumienia o współpracy
str. 415

11.10. Działalność szkoleniowa
str. 416

11.11. Działalność kontrolna
str. 416

11.12. Podsumowanie
str. 419

Rozdział 12

Systemy ewidencji rozpoznawczo-kryminalistycznej oraz najnowsze zdobycze nauki i techniki w przeciwdziałaniu przestępczości zorganizowanej
str. 425

12.1. Wprowadzenie
str. 425

12.2. Rola ewidencji rozpoznawczo-kryminalistycznej wspomagającej pracę organów
ochrony prawnej
str. 427

12.2.1. Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności - PESEL
str. 428

12.2.2. Krajowy Rejestr Karny
str. 429

12.2.3. Krajowe Centrum Informacji Kryminalnych - KCIK
str. 431

12.2.4. Krajowy System Informacyjny Policji - KSIP
str. 438

12.2.5. System Poszukiwawczy Policji - SPP
str. 440

12.2.6. Automatyczny System Identyfikacji Daktyloskopijnej - AFIS
str. 440

12.2.7. Europejski System Identyfikacji Daktyloskopijnej Uchodźców i Nielegalnych
Imigrantów - EURODAC
str. 441

12.2.8. Baza danych DNA - GENOM
str. 442

12.2.9. Automatyczny System Identyfikacji Broni (ASIB) - ARSENAŁ
str. 442

12.2.10. Kartoteka Dokumentów Anonimowych - KDA
str. 443

12.2.11. Europejski Zbiór Samochodowych Powłok Lakierniczych - EUCAP
str. 443

12.2.12. Baza Numerów Identyfikacyjnych Pojazdów - VIN
str. 444

12.3. Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie oraz jej planowane pracownie specjalistyczne
str. 444

12.3.1. Pracownia Biologii Kryminalistycznej
str. 446

12.3.2. Pracownia Analizy Strategicznej i Statystycznej
str. 446

12.3.3. Pracownia Pułapek Kryminalistycznych
str. 447

12.3.4. Pracownia Analizy Kryminalnej
str. 448

12.3.5. Pracownia Innowacyjnych Technik Teleinformacyjnych
str. 451

12.3.6. Pracownia Inforensics
str. 452

12.3.7. Pracownia Antynarkotykowa
str. 453

12.3.8. Pracownia Zwalczania Przestępczości w Cyberprzestrzeni
str. 454

12.4. Efekty poszukiwania nowych rozwiązań naukowych
str. 455

12.4.1. AFIZ - Analizator Faktów i Związków - billingi
str. 455

12.4.2. Program "Bezpieczne zbiory - bezpieczne kolekcje"
str. 456

12.5. Biegły a przestępstwa zorganizowane
str. 458

12.5.1. Poznawcza i dowodowa rola opinii biegłego
str. 458

12.5.2. Przewidywane pytania do biegłego w postępowaniu przygotowawczym z art. 299 k.k.
str. 460

12.6. Konferencje naukowe i literatura przedmiotu
str. 463

12.7. Podsumowanie
str. 468

Aneks
str. 471

I. Efekty policyjnych operacji "pod przykryciem"
str. 471

1. Operacja "Czapla Polarna" ("Polar Cap")
str. 471

2. Kantor "pod przykryciem"
str. 472

3. Operacja "Dinero" - bank "pod przykryciem"
str. 474

4. Grupa "Eldorado" i operacja "Omega"
str. 475

5. Operacja "Casablanca"
str. 477

6. "Pizza Connection"
str. 477

II. Przykłady realizacji zorganizowanych grup przestępczych w Polsce
str. 478

1. Zorganizowany przestępca - świadek koronny i biznesmen
str. 478

2. Rozbicie gangu "Twardego"
str. 479

3. Zorganizowane grupy przestępcze w polskim sporcie
str. 480

4. Mafia węglowa

str. 481

5. "Ojciec chrzestny" ze Skarżyska-Kamiennej jako boss związku przestępczego
str. 482

6. Zorganizowani fałszerze
str. 483

7. Największa w Europie nielegalna fabryka tytoniu
str. 484

8. Operacja "Gringo"
str. 484

9. BMK na 4 tony amfetaminy
str. 485

10. Spektakularne sukcesy CBS
str. 486

Wykaz tabel
str. 489

Wykaz źródeł prawa
str. 491

Bibliografia
str. 499